

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 21. januára 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Sankcie, ktoré uložil vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže – Premlčacia lehota – Akty prerušujúce premlčaciu lehotu – Vnútroštátna právna úprava, ktorá po začatí vyšetrovania vylučuje možnosť, aby neskorší akt týkajúci sa stíhania alebo vyšetrovania mohol prerušiť novú premlčaciu lehotu – Zásada konformného výkladu – Nariadenie (ES) č. 1/2003 – Článok 25 ods. 3 – Pôsobnosť – Článok 4 ods. 3 ZEÚ – Článok 101 ZFEÚ – Zásada efektivity“

Vo veci C-308/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Înalta Curte de Casație și Justiție (Najvyšší kasačný súd, Rumunsko) zo 14. februára 2019 a doručený Súdnemu dvoru 15. apríla 2019, ktorý súvisí s konaním:

Consiliul Concurenței

proti

Whiteland Import Export SRL,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory A. Arabadžiev (spravodajca), predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu sudcu druhej komory, sudcovia A. Kumin, T. von Danwitz a P. G. Xuereb,

generálny advokát: G. Pitruzzella,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Consiliul Concurenței, v zastúpení: B. Chirițoiu, C. Butacu, I. Dăscuțu a C. Pântea, splnomocnení zástupcovia,
- Whiteland Import Export SRL, v zastúpení: D. Schroeder, Rechtsanwalt,
- rumunská vláda, v zastúpení: pôvodne C.-R. Canțăr, O.-C. Ichim a A. Rotăreanu, neskôr E. Gane, O.-C. Ichim a A. Rotăreanu, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: rumunčina.

- luxemburská vláda, v zastúpení: pôvodne T. Uri a C. Schiltz, neskôr T. Uri, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Meessen a I. Rogalski, splnomocnení zástupcovia,
- Dozorný úrad EZVO, v zastúpení: C. Simpson, I. O. Vilhjálmsson a C. Zatschler, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 3. septembra 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 ods. 3 ZEÚ, článku 101 ZFEÚ, ako aj článku 25 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101 a 102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mím. vyd. 08/002, s. 205).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Consiliul Concurenței (Protimonopolný úrad, Rumunsko) na jednej strane a spoločnosťou Whiteland Import Export SRL (ďalej len „Whiteland“) na druhej strane vo veci rozhodnutia, ktorým sa tejto spoločnosti ukladá pokuta za porušenie pravidiel práva hospodárskej súťaže.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 23 nariadenia č. 1/2003 upravuje možnosť Európskej komisie uložiť podnikom a združeniam podnikov pokuty za porušenia ustanovení práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže. Článok 24 tohto nariadenia zároveň oprávňuje Komisiu uložiť penále najmä preto, aby tieto podniky a združenia podnikov donútila ukončiť porušenia tohto druhu.
- 4 Článok 25 ods. 1 a 3 uvedeného nariadenia stanovuje:

„1. Právomoci zverené Komisii článkami 23 a 24 podliehajú týmto premlčacím lehotám:

- a) tri roky v prípade porušenia ustanovení týkajúcich sa žiadosti o informácie alebo vykonávania inšpekcií;
- b) päť rokov v prípade všetkých ostatných porušení.

...

3. Každá akcia Komisie alebo orgánu hospodárskej súťaže členského štátu vykonaná s cieľom vyšetrovania alebo konania vzhľadom k porušovaniu preruší premlčaciu lehotu týkajúcu sa ukladania pokút alebo pravidelných penále. Premlčacia lehota sa preruší s účinnosťou od dátumu, v ktorom bola akcia oznámená aspoň jednému podniku alebo združeniu podnikov, ktoré sa podieľali na porušovaní. Akcie, ktoré prerušujú plynutie lehoty, sú najmä tieto:

- a) písomné žiadosti Komisie alebo orgánu hospodárskej súťaže členského štátu o informácie;

- b) písomné povolenia na vykonávanie inšpekcí vydané Komisiou alebo orgánom hospodárskej súťaže členského štátu svojim úradníkom;
 - c) začatie konania zo strany Komisie alebo orgánu hospodárskej súťaže členského štátu;
 - d) oznámenie Komisie alebo orgánu hospodárskej súťaže členského štátu o zohľadnení námietok.“
- 5 Podľa článku 35 ods. 1 tohto istého nariadenia:

„Členské štáty určia orgán alebo orgány hospodárskej súťaže zodpovedné za uplatňovanie článkov [101 a 102 ZFEÚ] tak, aby boli účinne splnené ustanovenia tohto nariadenia. Opatrenia potrebné na splnomocnenie týchto orgánov týkajúce sa uplatňovania uvedených článkov sa uskutočnia do 1. mája 2004. Medzi určené orgány môžu patriť aj súdy.“

Rumunské právo

- 6 Článok 5 ods. 1 Legea concurenței nr. 21/1996 (zákon o hospodárskej súťaži č. 21/1996) z 10. apríla 1996 (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 88 z 30. apríla 1996) v znení pred nadobudnutím účinnosti Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 31/2015 (mimoriadne nariadenie vlády č. 31/2015) (ďalej len „zákon o hospodárskej súťaži“) stanovuje:

„Zakazujú sa všetky dohody medzi podnikmi, rozhodnutia združení podnikov a zosúladené postupy, ktoré majú za cieľ alebo následok vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže na rumunskom trhu alebo jeho časti, najmä tie, ktoré:

- a) priamo alebo nepriamo určujú nákupné alebo predajné ceny alebo iné obchodné podmienky;

...“

- 7 Podľa článku 61 tohto zákona:

„1. Právomoc Protimonopolného úradu ukladať správne sankcie za porušenie ustanovení tohto zákona podlieha týmto premlčacím lehotám:

- a) tri roky v prípade porušení podľa článkov 51 a 52;
- b) päť rokov v prípade všetkých ostatných porušení stanovených týmto zákonom.

2. Premlčacia lehota na prijatie opatrení Protimonopolným úradom začína plynúť odo dňa ukončenia porušenia. V prípade pokračujúceho alebo opakovaného porušenia začína premlčacia lehota plynúť odo dňa, keď sa ukončil posledný protisúťažný úkon alebo došlo k ukončeniu predmetného protisúťažného konania.“

- 8 Článok 62 uvedeného zákona stanovuje:

„1. Každým opatrením Protimonopolného úradu prijatým na účely predbežného preskúmania alebo začatia vyšetrovania v súvislosti s akýmkoľvek porušením zákona sa prerušuje plynutie premlčacích lehôt stanovených v článku 61. Premlčacia lehota sa preruší s účinnosťou odo dňa oznámenia opatrenia prijatého Protimonopolným úradom aspoň jednému hospodárskemu subjektu alebo združeniu hospodárskych subjektov, ktorí sa podieľali na porušovaní.“

2. Protimonopolný úrad môže prijať predovšetkým nasledujúce opatrenia, ktorými sa prerušuje plynutie premlčacej lehoty:

- a) písomné žiadosti o informácie;
- b) rozhodnutie predsedu Protimonopolného úradu o začatí vyšetrovania;
- c) návrh na začatie súdneho konania.

3. Prerušenie premlčacej lehoty sa vzťahuje na všetky hospodárske subjekty alebo združenia hospodárskych subjektov, ktoré sa podieľali na porušovaní.

4. V prípade prerušenia plynutia premlčacej lehoty začína nová premlčacia lehota s podobnou dĺžkou plynúť odo dňa, v ktorom Protimonopolný úrad prijal jedno z opatrení podľa odseku 2. Táto lehota uplynie najneskôr v posledný deň lehoty rovnajúcej sa dvojnásobku premlčacej lehoty uplatniteľnej na dotknuté porušenie, pokiaľ Protimonopolný úrad neuložil jednu zo sankcií stanovených týmto zákonom.“

- 9 Článok 64 zákona o hospodárskej súťaži č. 21/1996 v znení mimoriadneho nariadenia vlády č. 31/2015 (ďalej len „novelizovaný zákon o hospodárskej súťaži“), ktorý nahradil článok 62 zákona o hospodárskej súťaži, stanovuje:

„1. Každým opatrením Protimonopolného úradu prijatým na účely predbežného preskúmania alebo stíhania porušenia zákona sa prerušuje plynutie premlčacích lehôt stanovených v článku 63 [predtým článok 61]. Premlčacia lehota sa preruší s účinnosťou odo dňa oznámenia opatrenia prijatého Protimonopolným úradom aspoň jednému hospodárskemu subjektu alebo združeniu hospodárskych subjektov, ktorí sa podieľali na porušovaní.

2. Protimonopolný úrad môže prijať predovšetkým nasledujúce opatrenia, ktorými sa prerušuje plynutie premlčacej lehoty:

- a) písomné žiadosti o informácie;
- b) rozhodnutie predsedu Protimonopolného úradu o začatí vyšetrovania;
- c) vykonávanie inšpekcií;
- d) oznámenie správy o vyšetovaní.

3. Prerušenie premlčacej lehoty sa vzťahuje na všetky hospodárske subjekty alebo združenia hospodárskych subjektov, ktoré sa podieľali na porušovaní.

4. V prípade prerušenia plynutia premlčacej lehoty začína nová premlčacia lehota s podobnou dĺžkou plynúť odo dňa, v ktorom Protimonopolný úrad prijal jedno z opatrení podľa odseku 2. Táto lehota uplynie najneskôr v posledný deň lehoty rovnajúcej sa dvojnásobku premlčacej lehoty uplatniteľnej na predmetné porušenie, pokiaľ Protimonopolný úrad neuložil jednu zo sankcií stanovených týmto zákonom.

5. Plynutie premlčacej lehoty týkajúcej sa ukladania sankcií sa pozastaví na obdobie trvania súdneho konania, ktorého predmetom je rozhodnutie Protimonopolného úradu.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 10 Rozhodnutím zo 7. septembra 2009 začal Protimonopolný úrad *ex officio* vyšetrovania na maloobchodnom trhu potravín, ktoré sa týkali viacerých hospodárskych subjektov a ich dodávateľov, medzi ktorými bola aj Whiteland, a to s cieľom zistiť, či tieto podniky porušili pravidlá práva hospodárskej súťaže. Dňa 18. júla 2012 boli tieto jednotlivé vyšetrovania spojené.
- 11 Dňa 12. augusta 2014 doručil Protimonopolný úrad svoju správu o vyšetovaní spoločnosti Whiteland. Dňa 23. októbra 2014 sa uskutočnili vypočutia na plenárnom zasadnutí tohto orgánu.
- 12 Dňa 9. decembra 2014 Protimonopolný úrad po skončení svojho uznášania vyhotovil zápisnicu o rozhodnutí, v ktorej sa konštatovalo, že podniky, ktoré boli predmetom vyšetrovania, porušili pravidlá vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže, ako aj článok 101 ZFEÚ. Bolo im totiž vytýkané, že v rokoch 2006 až 2009 uzavreli protisúťažné dohody, ktorých cieľom bolo skresliť a narušiť hospodársku súťaž na relevantnom trhu tým, že určili predajnú a maloobchodnú cenu výrobkov dodávateľov.
- 13 Rozhodnutím č. 13 zo 14. apríla 2015 Protimonopolný úrad uložil týmto podnikom pokuty (ďalej len „rozhodnutie č. 13/2015“). Pokuta uložená spoločnosti Whiteland bola stanovená na 2 324 484 rumunských lei (RON) (približne 513 000 eur), čo predstavuje 0,55 % obratu dosiahnutého v roku 2013.
- 14 Whiteland podala proti rozhodnutiu č. 13/2015 žalobu o neplatnosť na Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť, Rumunsko) v rozsahu, v akom sa jej toto rozhodnutie týkalo.
- 15 Na podporu svojej žaloby Whiteland najmä uviedla, že na právomoc Protimonopolného úradu uložiť tejto spoločnosti sankciu sa vzťahuje päťročná premlčacia lehota stanovená v článku 61 ods. 1 zákona o hospodárskej súťaži a že v prejednávanej veci v čase, keď tento vnútroštátny orgán prijal rozhodnutie č. 13/2015, premlčacia lehota už uplynula.
- 16 Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť) rozsudkom z 19. januára 2016 vyhovel žalobe spoločnosti Whiteland a zrušil rozhodnutie č. 13/2015 v rozsahu, v akom sa týkalo tejto spoločnosti.
- 17 Tento súd totiž po tom, čo konštatoval, že premlčacia lehota začala plynúť 15. júla 2009, t. j. v deň, keď skončilo porušovanie vytýkané spoločnosti Whiteland, dospel k záveru, že rozhodnutím o začatí vyšetrovania zo 7. septembra 2009 došlo k prerušeniu premlčacej lehoty, pričom začala plynúť nová premlčacia lehota, ktorá uplynula 7. septembra 2014, takže v čase, keď Protimonopolný úrad prijal 14. apríla 2015 rozhodnutie č. 13/2015, premlčacia lehota už uplynula.
- 18 Uvedený súd odmietol argumentáciu Protimonopolného úradu, podľa ktorej bola protisúťažná dohoda, na ktorej sa podieľala Whiteland, predĺžená prostredníctvom dodatku do 31. decembra 2009, a to najmä z dôvodu, že samotný Protimonopolný úrad v rozhodnutí č. 13/2015 uviedol, že k poslednému protisúťažnému aktu, ktorého sa dopustila Whiteland, došlo 15. júla 2009.
- 19 Napokon tento súd spresnil, že na základe reštriktívneho výkladu vnútroštátnych pravidiel upravujúcich premlčacie lehoty nemôžu opatrenia, ktoré Protimonopolný úrad prijal po rozhodnutí o začatí vyšetrovania, spôsobiť prerušenie novej premlčacej lehoty, a teda toto rozhodnutie je posledným aktom tohto orgánu, ktorý môže túto lehotu prerušiť. V tejto súvislosti sa článok 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 uplatňuje len na Komisiu a neupravuje premlčacie lehoty v oblasti ukladania pokút vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže.
- 20 Dňa 19. januára 2016 podal Protimonopolný úrad na Înalta Curte de Casație și Justiție (Najvyšší kasačný súd, Rumunsko) odvolanie proti rozsudku Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť).

- 21 Protimonopolný úrad v podstate uviedol, že na rozdiel od toho, ako rozhodol Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť), účinkom každého procesného postupu smerujúceho k stíhaniu porušovania je prerušenie premlčacej lehoty. Navyše výklad, podľa ktorého je rozhodnutie o začatí vyšetrovania posledným aktom prerušujúcim premlčaciu lehotu, by viedol k nejednotnému uplatňovaniu vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže a pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, keďže na rozdiel od zákona o hospodárskej súťaži článok 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 stanovuje, že akty, ktorými sa prerušuje premlčacia lehota, sú najmä tie, ktoré sa týkajú stíhania porušenia.
- 22 Na úvod vnútroštátny súd uvádza, že hoci novelizovaný zákon o hospodárskej súťaži v súčasnosti stanovuje, že každým opatrením Protimonopolného úradu prijatým na účely predbežného preskúmania alebo stíhania porušenia práva hospodárskej súťaže sa prerušuje premlčacia lehota, zákonom uplatniteľným *ratione temporis* na spor vo veci samej je zákon o hospodárskej súťaži.
- 23 Za týchto podmienok sa tento súd pýta, či je reštriktívny výklad zákona o hospodárskej súťaži, ako ho podal Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť), podľa ktorého jedine opatrenia prijaté Protimonopolným úradom na účely predbežného preskúmania alebo začatia vyšetrovania prerušujú premlčaciu lehotu, v súlade s článkom 4 ods. 3 ZEÚ, článkom 101 ZFEÚ a zásadou efektivity a či takýto reštriktívny výklad tohto vnútroštátneho právneho predpisu nevedie k nejednotnému uplatňovaniu ustanovení v oblasti práva hospodárskej súťaže.
- 24 V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že existujú dva prúdy judikatúry na vnútroštátnej úrovni, pričom prvý z nich je priaznivý pre reštriktívny výklad vnútroštátnych pravidiel upravujúcich premlčacie lehoty, zatiaľ čo druhý uprednostňuje pružný výklad uvedených pravidiel.
- 25 Podľa prvého z týchto dvoch prúdov judikatúry sa článok 25 nariadenia č. 1/2003 týka len právomoci Komisie ukladať sankcie za porušenia pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže a v dôsledku toho sa na Protimonopolný úrad neuplatňuje. Naopak, pokiaľ ide o druhý prúd, musí existovať zhoda medzi článkom 25 nariadenia č. 1/2003 a pravidlami vnútroštátneho práva v oblasti premlčania vzhľadom na požiadavku súladu medzi pravidlami práva Únie a vnútroštátnymi pravidlami, najmä ak vnútroštátne ustanovenia v oblasti premlčania preberajú *acquis* Únie v oblasti hospodárskej súťaže.
- 26 Vnútroštátny súd z toho vyvodzuje, že mu prináleží s konečnou platnosťou určiť, či sa má použiť reštriktívny výklad článkov 61 a 62 zákona o hospodárskej súťaži, ktorý podal Curtea de Appel București (Odvolací súd Bukurešť), alebo či vzhľadom na článok 4 ods. 3 ZEÚ a článok 101 ods. 1 ZFEÚ treba vykladať vnútroštátne ustanovenia širšie a v súlade s požiadavkami práva Únie.
- 27 V tejto súvislosti vnútroštátny súd poznamenáva, že nariadenie č. 1/2003 neupravuje premlčacie lehoty v oblasti ukladania pokút vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže a že v prípade neexistencie právnej úpravy Únie v danej oblasti prináleží vnútroštátnemu právnomu poriadku každého členského štátu, aby určil príslušné súdy a upravil procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie.
- 28 Vnútroštátny súd však uvádza, že vnútroštátne právne úpravy nesmú narúšať účinné uplatňovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže.
- 29 Za týchto podmienok Înalta Curte de Casație și Justiție (Najvyšší kasačný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„Majú sa článok 4 ods. 3 ZEÚ a článok 101 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že:

1. súdom členských štátov ukladajú povinnosť vykladať vnútroštátne predpisy upravujúce premlčanie práva Protimonopolného úradu ukladať správne sankcie v súlade s ustanoveniami článku 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 a

2. bránia výkladu ustanovení vnútroštátneho práva, podľa ktorého je aktom, na základe ktorého sa preruší plynutie premlčacej lehoty, iba formálny úkon, ktorým sa začína vyšetrovanie protisúťažného konania, pričom ďalšie úkony realizované na účely daného vyšetrovania nepatria medzi akty prerušujúce premlčanie?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 30 Na úvod treba pripomenúť, že hoci niektoré akty sekundárneho práva Únie, akými sú rámcové rozhodnutia, ako aj za určitých okolností smernice, nemajú priamy účinok, ich záväzný charakter ukladá vnútroštátnym súdom povinnosť konformného výkladu vnútroštátneho práva (pozri v tomto zmysle rozsudky 13. novembra 1990, *Marleasing*, C-106/89, EU:C:1990:395, body 6 a 8, ako aj z 8. novembra 2016, *Ogňanov*, C-554/14, EU:C:2016:835, bod 58).
- 31 Naproti tomu podľa článku 288 druhého odseku ZFEÚ je nariadenie Únie priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Z ustálenej judikatúry pritom vyplýva, že podľa zásady spolupráce uvedenej v článku 4 ods. 3 ZEÚ má každý vnútroštátny súd ako orgán členského štátu, ktorému bolo v rámci jeho právomoci predložené podanie, povinnosť v plnej miere použiť priamo uplatniteľné právo Únie a chrániť práva, ktoré toto právo priznáva jednotlivcom, a teda nesmie uplatniť žiadne ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré by s ním bolo prípadne v rozpore, bez ohľadu na to, či bolo prijaté skôr alebo neskôr než právny predpis Únie (rozsudok z 8. septembra 2010, *Winner Wetten*, C-409/06, EU:C:2010:503, bod 55).
- 32 V dôsledku toho v rámci tohto prejudiciálneho konania závisí prípadná relevantnosť článku 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003, podľa ktorého premlčanie v oblasti ukladania pokút alebo penále je prerušené akýmkoľvek aktom Komisie alebo orgánu hospodárskej súťaže členského štátu s cieľom vyšetrovania alebo stíhania porušenia, výlučne od toho, či je toto ustanovenie uplatniteľné na skutkový stav vo veci samej.
- 33 Treba teda konštatovať, že svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má právo Únie vykladať v tom zmysle, že vnútroštátne súdy sú povinné uplatniť článok 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 na premlčanie právomocí vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže v oblasti ukladania sankcií za porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže.
- 34 V tejto súvislosti podľa ustálenej judikatúry treba na účely výkladu ustanovenia práva Únie, pokiaľ jeho znenie výslovne nevymedzuje jeho pôsobnosť, ako je to v prípade článku 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003, zohľadniť jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. mája 2020, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, bod 113).
- 35 Pokiaľ ide o kontext, do ktorého patrí článok 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003, treba pripomenúť, že článok 25 ods. 1 tohto nariadenia podriaďuje právomoc Komisie ukladať pokuty a penále za porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže päťročnej premlčacej lehote (pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. marca 2011, *ThyssenKrupp Nirosta/Komisia*, C-352/09 P, EU:C:2011:191, bod 166).
- 36 Keďže znenie článku 25 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 odkazuje výlučne na právomoc priznanú Komisii podľa článkov 23 a 24 tohto nariadenia a tieto posledné uvedené články upravujú len právomoci, ktorými disponuje táto inštitúcia v oblasti sankcií, z kontextu, do ktorého patrí článok 25 ods. 3 uvedeného nariadenia, nevyplýva, že toto ustanovenie sa uplatňuje na vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže.

- 37 Okrem toho, ako uviedol generálny advokát v bodoch 50 a 51 svojich návrhov, v decentralizovanom systéme vykonávania pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, v ktorom vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže priamo uplatňujú tieto pravidlá, prináleží členským štátom, aby určili pravidlá premlčania v oblasti ukladania sankcií týmito orgánmi, a to pri dodržaní zásad ekvivalencie a efektivity. V tomto kontexte uvedené orgány podliehajú vnútroštátnym pravidlám premlčania, takže v zásade nie je potrebné na ne uplatňovať pravidlá premlčania stanovené na úrovni Únie, ktoré sa uplatňujú na Komisiu.
- 38 Pokiaľ ide o účel článku 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003, treba uviesť, že cieľom článku 25 tohto nariadenia je zaviesť právnu úpravu upravujúcu lehoty, v rámci ktorých je Komisia oprávnená uložiť pokuty a penále podnikom, ktoré sú predmetom konaní o uplatnení pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže, bez toho, aby bola ohrozená základná požiadavka právnej istoty.
- 39 Za týchto podmienok treba konštatovať, že článok 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 nestanovuje pravidlá premlčania týkajúce sa právomocí vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže v oblasti ukladania sankcií.
- 40 V tomto prípade sa vec sama týka pravidiel premlčania uplatniteľných na takýto vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže, ktorý má právomoc ukladať sankcie najmä v prípade porušenia pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, takže článok 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 sa na túto vec neuplatňuje.
- 41 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátne súdy nie sú povinné uplatniť článok 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 na premlčanie právomocí vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže v oblasti ukladania sankcií za porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže.

O druhej otázke

- 42 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 4 ods. 3 ZEÚ a článok 101 ZFEÚ v spojení so zásadou efektivity vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, tak ako ju vykladajú príslušné vnútroštátne súdy, podľa ktorej rozhodnutie o začatí vyšetrovania, ktoré prijal vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže a ktoré sa týka porušenia pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, je posledným aktom tohto orgánu, v dôsledku ktorého môže dôjsť k prerušeniu premlčacej lehoty v súvislosti s jeho právomocou uložiť sankcie, a vylučuje, aby neskorší akt týkajúci sa stíhania alebo vyšetrovania mohol prerušiť túto lehotu.
- 43 Na úvod treba uviesť, že ani ustanovenia Zmluvy o FEÚ v oblasti hospodárskej súťaže ani – ako vyplýva z odpovede na prvú prejudiciálnu otázku – ustanovenia nariadenia č. 1/2003 nestanovujú pravidlá premlčania v oblasti ukladania sankcií vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže, či už na základe práva Únie alebo ich vnútroštátneho práva.
- 44 Navyše článok 35 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 výslovne spresňuje, že každému členskému štátu prináleží prijať opatrenia potrebné na to, aby vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže udelili právomoc uplatňovať články 101 a 102 ZFEÚ.
- 45 V prípade neexistencie záväznej právnej úpravy Únie v tejto oblasti tak členským štátom prináleží, aby stanovili a uplatňovali vnútroštátne pravidlá premlčania v oblasti ukladania sankcií vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže vrátane spôsobov pozastavenia a/alebo prerušenia (pozri analogicky rozsudok zo 14. júna 2011, Pfeiderer, C-360/09, EU:C:2011:389, bod 23).

- 46 Ako však zdôraznil generálny advokát v bode 49 svojich návrhov, hoci stanovenie a uplatňovanie týchto pravidiel patrí do právomoci členských štátov, členské štáty musia pri výkone tejto právomoci dodržiavať právo Únie a najmä zásadu efektivity. Nemôžu teda prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť uplatňovanie práva Únie a konkrétne v oblasti práva hospodárskej súťaže musia dbať na to, aby pravidlá, ktoré stanovujú alebo uplatňujú, neohrozovali účinné uplatňovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. júna 2011, *Pfleiderer*, C-360/09, EU:C:2011:389, bod 24). Orgány určené podľa článku 35 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 totiž musia zabezpečiť účinné uplatňovanie týchto článkov vo všeobecnom záujme (rozsudok zo 7. decembra 2010, *VEBIC*, C-439/08, EU:C:2010:739, bod 56).
- 47 Okrem toho treba uviesť, že podľa článku 4 ods. 3 ZEÚ sú členské štáty povinné nenarušiť svoju vnútroštátnu právnu úpravu úplné a jednotné uplatňovanie práva Únie a neprijat' alebo neoponechať účinné opatrenia, ktoré by mohli vylúčiť potrebný účinok pravidiel hospodárskej súťaže uplatniteľných na podniky (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 1992, *Batista Morais*, C-60/91, EU:C:1992:140, bod 11 a citovanú judikatúru).
- 48 Stanovenie primeraných premlčacích lehôt v oblasti ukladania sankcií vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže v záujme právnej istoty, ktorá chráni tak dotknuté podniky, ako aj tieto orgány, je však zlučiteľné s právom Únie. Takéto lehoty totiž nie sú takej povahy, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práva Únie (pozri analogicky rozsudok zo 17. novembra 2016, *Stadt Wiener Neustadt*, C-348/15, EU:C:2016:882, bod 41).
- 49 Vnútroštátne pravidlá stanovujúce premlčacie lehoty preto musia byť koncipované tak, aby bola vytvorená rovnováha medzi cieľmi zabezpečenia právnej istoty a zaručenia prejednávania vecí v primeranej lehote ako všeobecnými zásadami práva Únie na jednej strane a skutočným a účinným uplatňovaním článkov 101 a 102 ZFEÚ na účely rešpektovania verejného záujmu, ktorým je zabrániť tomu, aby fungovanie vnútorného trhu bolo narušené dohodami alebo postupmi ohrozujúcimi hospodársku súťaž, na druhej strane.
- 50 Na účely určenia, či vnútroštátny systém premlčania zavádza takúto rovnováhu, treba zohľadniť všetky prvky tohto systému (pozri analogicky rozsudok z 28. marca 2019, *Cogeco Communications*, C-637/17, EU:C:2019:263, bod 45), medzi ktoré môže patriť najmä deň, od ktorého začína plynúť premlčacia lehota, dĺžka tejto lehoty, ako aj spôsoby jej pozastavenia alebo prerušenia.
- 51 Treba tiež zohľadniť osobitosti vecí patriacich do oblasti práva hospodárskej súťaže a konkrétnejšie okolností, že tieto veci si v zásade vyžadujú vykonanie komplexnej skutkovej a ekonomickej analýzy (pozri analogicky rozsudok z 28. marca 2019, *Cogeco Communications*, C-637/17, EU:C:2019:263, bod 46).
- 52 Keďže vnútroštátna právna úprava stanovuje deň, od ktorého začína plynúť premlčacia lehota, dĺžka tejto lehoty a podmienky jej pozastavenia alebo prerušenia preto musia byť prispôsobené osobitostiam práva hospodárskej súťaže a cieľom vykonávania pravidiel tohto práva dotknutými osobami, aby nebola ohrozená úplná účinnosť pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže (pozri analogicky rozsudok z 28. marca 2019, *Cogeco Communications*, C-637/17, EU:C:2019:263, bod 47).
- 53 Vnútroštátny systém premlčania, ktorý z dôvodov, ktoré sú mu vlastné, systematicky bráni uloženiu účinných a odstrašujúcich sankcií za porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, môže viesť k tomu, že uplatňovanie pravidiel tohto práva je prakticky nemožné alebo nadmerne sťažené (pozri analogicky rozsudok zo 17. januára 2019, *Dzivev a. i.*, C-310/16, EU:C:2019:30, bod 31, ako aj citovanú judikatúru).

- 54 V prejednávanej veci vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, stanovuje, že premlčacia lehota v oblasti sankcií za porušenia práva hospodárskej súťaže je päť rokov, že táto lehota plynie odo dňa skončenia porušovania, že môže byť prerušená určitými aktmi vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže a že premlčanie nastane najneskôr v deň, keď lehota rovnajúca sa dvojnásobku premlčacej lehoty uplatniteľnej na porušenie uplynie bez toho, aby bola uložená sankcia.
- 55 Navyše z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že podľa reštriktívneho výkladu vnútroštátnych pravidiel upravujúcich premlčacie lehoty v období, keď nastali skutkové okolnosti vo veci samej, ktorý uplatňuje časť vnútroštátnej judikatúry a najmä Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť) v rámci konania vo veci samej, je rozhodnutie o začatí vyšetrovania alebo stíhania porušenia pravidiel práva hospodárskej súťaže posledným aktom vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže, v dôsledku ktorého môže dôjsť k prerušeniu premlčacej lehoty v súvislosti s jeho právomocou ukladať sankcie, pričom žiadny z neskorších aktov prijatých na účely vyšetrovania alebo stíhania porušenia nemôže prerušiť túto lehotu, aj keby prijatie takýchto aktov predstavovalo významnú fázu vyšetrovania a svedčilo o vôli tohto orgánu stíhať porušenie.
- 56 Zdá sa, že takýto reštriktívny výklad vnútroštátnej právnej úpravy, ktorý absolútne zakazuje prerušenie premlčacej lehoty aktmi, ktoré boli prijaté neskôr v rámci vyšetrovania, by mohol ohroziť účinné uplatňovanie pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže, keďže tento výklad by mohol predstavovať systémové riziko neukladania sankcií za skutky zakladajúce porušenie tohto práva. V tejto súvislosti treba pripomenúť, ako bolo zdôraznené v bode 51 tohto rozsudku, že veci patriace do práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže si v zásade vyžadujú vykonanie komplexnej skutkovej a ekonomickej analýzy. V značnom počte prípadov s vysokou mierou zložitosti by sa takéto akty, ktoré nevyhnutne predlžujú dĺžku konania, mohli ukázať ako potrebné.
- 57 Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby vzhľadom na zásadu efektivity overil, či výklad vnútroštátneho systému premlčania, o ktorý ide vo veci samej, uvedený v bode 55 tohto rozsudku, predstavuje vzhľadom na všetky prvky vnútroštátneho systému premlčania, o ktorý ide vo veci samej, systematické riziko neukladania sankcií za skutky zakladajúce takéto porušenia.
- 58 V prípade, že by to tak bolo, v zásade prináleží vnútroštátnemu súdu, aby bez toho, aby čakal na zmenu predmetnej vnútroštátnej právnej úpravy legislatívnym alebo akýmkoľvek iným ústavným postupom, zabezpečil plný účinok povinností uvedených v bode 47 tohto rozsudku tým, že túto právnu úpravu v čo najväčšej možnej miere vyloží vzhľadom na právo Únie a predovšetkým pravidlá tohto práva v oblasti hospodárskej súťaže tak, ako ich vyložil Súdny dvor najmä v bode 56 tohto rozsudku, alebo v prípade potreby uvedenú právnu úpravu neuplatní (pozri analogicky rozsudok z 5. júna 2018, Kolev a i., C-612/15, EU:C:2018:392, bod 66, ako aj citovanú judikatúru).
- 59 V prejednávanej veci hoci novelizovaný zákon o hospodárskej súťaži v súčasnosti stanovuje, že každé opatrenie prijaté Protimonopolným úradom na účely predbežného preskúmania alebo na účely stíhania porušenia práva hospodárskej súťaže prerušuje premlčacie lehoty, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že tento zákon nie je uplatniteľný *ratione temporis* na spor vo veci samej a že tento spor naďalej podlieha zákonu hospodárskej súťaže.
- 60 Za týchto podmienok prináleží vnútroštátnemu súdu, aby pri zohľadnení vnútroštátneho práva ako celku a uplatnení výkladových metód, ktoré toto právo uznáva, vykladal vnútroštátne ustanovenia, o ktoré ide vo veci samej, v čo najväčšej možnej miere s prihliadnutím na právo Únie a konkrétnejšie na znenie a účel článku 101 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. januára 2007, ITC, C-208/05, EU:C:2007:16, bod 68, a z 13. júla 2016, Pöpperl, C-187/15, EU:C:2016:550, bod 43).
- 61 Zásada konformného výkladu vnútroštátneho práva, podľa ktorej je vnútroštátny súd povinný v čo najväčšej možnej miere vykladať vnútroštátne právo v súlade s požiadavkami práva Únie, je pritom obsiahnutá v systéme Zmlúv, keďže vnútroštátnemu súdu umožňuje v rámci jeho právomocí zaistiť

plnú účinnosť práva Únie pri rozhodovaní o sporoch, ktoré mu boli predložené [rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárnej komory Najvyššieho súdu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 159].

- 62 Zásada konformného výkladu vnútroštátneho práva však má určité obmedzenia. Povinnosť vnútroštátneho súdu odvolávať sa na obsah práva Únie pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je tak obmedzená všeobecnými zásadami práva, vrátane zásady právnej istoty, a nemôže slúžiť ako základ na výklad vnútroštátneho práva *contra legem* (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júla 2016, Pöpperl, C-187/15, EU:C:2016:550, bod 44 a citovanú judikatúru).
- 63 Otázka, či sa vnútroštátne ustanovenie nesmie uplatniť, pokiaľ odporuje právu Únie, môže byť položená len v prípade, že nie je možné poskytnúť žiadny konformný výklad tohto ustanovenia (rozsudok zo 7. augusta 2018, Smith, C-122/17, EU:C:2018:631, bod 41).
- 64 V prejednávanej veci z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že takýto výklad sa zdá byť možný, čo však v konečnom dôsledku prináleží overiť vnútroštátnemu súdu. Keďže ako bolo uvedené v bode 24 tohto rozsudku, tento samotný súd uviedol, že na vnútroštátnej úrovni existujú dva prúdy judikatúry, pričom prvý z nich je priaznivý pre reštriktívny výklad vnútroštátnych pravidiel upravujúcich premlčacie lehoty, zatiaľ čo druhý uprednostňuje pružný výklad uvedených pravidiel, vyplýva z toho, že uvedený súd má dostatočne širokú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o výklad vnútroštátnych ustanovení, o ktoré ide v spore vo veci samej.
- 65 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 4 ods. 3 ZEÚ a článok 101 ZFEÚ v spojení so zásadou efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, tak ako ju vykladajú príslušné vnútroštátne súdy, podľa ktorej rozhodnutie o začatí vyšetrovania, ktoré prijal vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže a ktoré sa týka porušenia pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, je posledným aktom tohto orgánu, v dôsledku ktorého môže dôjsť k prerušeniu premlčacej lehoty v súvislosti s jeho právomocou uložiť sankcie, a vylučuje, aby neskorší akt týkajúci sa stíhania alebo vyšetrovania mohol prerušiť túto lehotu, pokiaľ sa vzhľadom na všetky prvky vnútroštátneho systému premlčania, o ktorý ide vo veci samej, zdá, že takéto vylúčenie predstavuje systematické riziko neukladania sankcií za skutky zakladajúce takéto porušenia, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

O trovách

- 66 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. Právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátne súdy nie sú povinné uplatniť článok 25 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101 a 102 ZFEÚ] na premlčanie právomocí vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže v oblasti ukladania sankcií za porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže.
2. Článok 4 ods. 3 ZEÚ a článok 101 ZFEÚ v spojení so zásadou efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, tak ako ju vykladajú príslušné vnútroštátne súdy, podľa ktorej rozhodnutie o začatí vyšetrovania, ktoré prijal vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže a ktoré sa týka porušenia pravidiel práva Únie v oblasti

hospodárskej súťaže, je posledným aktom tohto orgánu, v dôsledku ktorého môže dôjsť k prerušeniu premlčacej lehoty v súvislosti s jeho právomocou uložiť sankcie, a vylučuje, aby neskorší akt týkajúci sa stíhania alebo vyšetrovania mohol prerušiť túto lehotu, pokiaľ sa vzhľadom na všetky prvky vnútroštátneho systému premlčania, o ktorý ide vo veci samej, zdá, že takéto vylúčenie predstavuje systematické riziko neukladania sankcií za skutky zakladajúce takéto porušenia, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

Podpisy